

KLASSE(N)!

DE BESTE BRIEVEN VAN DE NIEUWS IN DE KLAS SCHRIJFWEDSTRIJD

Winnaars schrijfwedstrijd 2024 bekend

Nieuws in de klas schrijfwedstrijd levert indringend beeld op van wat jongeren bezighoudt

Foto: Erik van 't Woud / ANP

• Ruim 300 leerlingen gaven een inkijkje in hun dromen, ergernissen, twijfels en verantwoordiging

Dit jaar gaven ruim 300 leerlingen een inkijkje in hun dromen, ergernissen, twijfels en verantwoordiging. Van het vreemde fenomeen van gender reveal parties, en het blijven vasthouden aan contant geld, tot de gevolgen van de inflatie in de schoolkantine, het verontrustende gebrek aan respect in de klas, en de twijfelachtige noodzaak van Frans, Duits en de eindtoets op de basisschool. Veel leerlingen koppelden hun eigen leven aan grote maatschappelijke thema's, zoals Palestina, anti-semitisme, de mestcrisis, duurzaamheid, populisme, en de asielwet.

De jury daagt alle brieven-schrijvers uit om te blijven schrijven. Met zoveel talent, originaliteit en maatschappijkritiek - groot en klein - zijn deze jongeren onmisbaar als de stemmen van de toekomst.

De jury is dit jaar tot de volgende top drie gekomen. De winnaar is: Roos Baretta (16) van het Beatrix College in Tilburg, met haar brief 'Tijdreizen'. De jury kon haar maatschappelijke verantwoordiging en boosheid over de abortuswetgeving in de Verenigde Staten en het terugdraaien van vrouwenrechten voelen. De metafoor van het tijdreizen is origineel en een zeer rake observatie. Het begin van de brief trekt je het onderwerp in, maar zet je ook even op het verkeerde been. Je denkt 'waar gaat dit naartoe?' en dat wakkert de wens om door te lezen alleen maar meer aan. Erg knap gedaan. Naarmate de brief vordert geeft Roos de lezer telkens weer meer informatie, wat voor een hele mooie cadans in de brief zorgt. Een mooi rond opiniestuk. De

brief is intelligent, verfijnd en Roos heeft overduidelijk haar research gedaan.

De tweede prijs is voor: Jelle Groen (17) van het Haags Montessori Lyceum in Den Haag. Jelle nam de jury mee in zijn eigen belevingswereld en was niet bang om zich kwetsbaar op te stellen. De mentale gezondheid van mannen is, zoals Jelle succesvol betoogt en demonstreert, een onderbelicht onderwerp, waar wij als samenleving meer aandacht voor zouden moeten hebben. Jelle weet waar hij over praat, geeft mooie persoonlijke voorbeelden en een scherpe analyse. De brief is sterk, helder en verfrissend. Jelle is 17, maar schrijft als een volwassene.

En de derde prijs is voor: Rein Smith (16) van het Amsterdams Lyceum. De jury vindt Rein een woordkunstenaar. Zijn brief is heel beeldend geschreven, en heeft een goede uitsmijter. Het onderwerp, de implicaties van kunstmatige intelligentie in de kunstwereld, laat zien dat Rein meereist in de tijd. Hij kijkt naar een toekomstige wereld, waar we met zijn allen heen gaan. Een goed onderwerp, actueel maar toch verrassend, en een zeer pakkende brief.

De jury 2024 bestond uit juryvoorzitter Martijn Schoolenberg (onderwijsverslaggever bij De Telegraaf), Brecht Veenstra (columnist bij Tubantia), Babah Tarawally (columnist bij Trouw), en Peter Wierenga (opiniereedacteur bij De Volkskrant). Astrid Cornelisse begeleidde de Schrijfwedstrijd ook dit jaar als redactioneel adviseur.

WINNAAR

Tijdreizen

Tijdreizen is niet mogelijk, toch? Je kunt bijvoorbeeld niet even teruggaan naar 1973 om daar goedkoper aan een huis te komen. Waarom zou iemand terug in de tijd willen; omdat vroeger alles beter was? Als Amerikaanse vrouw was het niet mogelijk eigen krediet aan te vragen bij een bank zonder een handtekening van je echtgenoot of een mannelijk familielid. Ook al was de Civil Rights Act ingevoerd, bijna altijd kreeg je minder betaald dan een man die exact hetzelfde werk deed. Maar in datzelfde jaar schreef Norma McCorvey, alias Jane Roe, geschiedenis voor alle Amerikaanse vrouwen. Ze spande een rechtszaak aan tegen Henry Wade, een openbaar aanklager, en heeft die gewonnen. Dankzij McCorvey had je in alle 50 staten recht op een abortus. Voor iedere aanstaande moeder die nauwelijks voor

zichzelf kon zorgen, laat staan voor een kind. Voor iedereen die zwanger raakte terwijl ze zelf nog maar een kind waren en voor iedereen die zwanger raakte van een verkrachting was er nu een legale oplossing. Ze konden eindelijk zelf de keuze maken.

Deze overwinning heeft nog geen 50 jaar geduurd voordat ex-president Donald J. Trump en heel conservatief Amerika erachter kwamen dat ze konden tijdreizen. Zij hebben er indirect voor gezorgd dat de abortuswet in 2022 in 14 van de 50 staten is teruggedraaid. Het is hem gelukt om de reproductieve rechten, het recht om baas te zijn over je eigen lichaam, weg te trekken van ontzettend veel Amerikaanse vrouwen. We zijn teruggekeerd naar een tijd voor 1973. Amber Thurman is op

“In Nederland zijn we nu nog baas in eigen buik, maar voor hoe lang nog?”

28-jarige leeftijd gestorven in Georgia, omdat dokters haar niet mochten helpen door de abortuswet, na complicaties met haar abortus in North Carolina. Dit had voorkomen kunnen worden. Het moet niet kunnen dat Amber Thurman's moeder en misschien zelfs haar oma meer rechten hadden dan zij nu. In Nederland zijn we nu nog baas in eigen buik, maar voor hoe lang nog? Laten we niet terug gaan naar 1972.

— Roos Baretta (16)

Foto: Maddie McGarvey / ANP / The New York Times, Indiana, USA, 23 september 2024

TWEEDE PLEK

‘Mannen, die zijn toch altijd zo zielig’

Dit waren de woorden van mijn Economie-docent. Ze is direct een prachtige afspiegeling van onze huidige samenleving op mannen, met in het bijzonder hun mentale gezondheid.

Toen ik als 13-jarige jongen het nieuws meekreeg, hoorde ik veel over mentale gezondheid. Als een beginnend puberende jongen maakte dit indruk op mij. Maar het viel me op dat er weinig over jongens gezegd werd en eigenlijk alleen maar over jonge meisjes. Maar als ik nu de zelfdodingscijfers bekijk van het NLJ in 2023 (Nederlands Jeugdinstuut) over zelfdoding van 10- en 20-jarigen hebben er 3,6 jongens per 100.000 een einde aan hun leven gemaakt, waar meisjes er 1,9 waren.

Dit voelt raar, we horen over meisjes en hoe zwaar zij het mentaal hebben. Maar mannen stappen vaker uit het leven, komt dit door een definitieve aanpak van het

gender man? Nee, dit komt door een taboe. Het zogenaamde 'Toxic Masculinity', het idee dat mannen stoer en groot moeten zijn. Dat ze zogenaamd een mannelijke houding op het leven moeten hebben, dit idee komt tegenwoordig alleen maar meer terug door sociale media en druk van de samenleving.

“De mentale gezondheid van mannen doet ertoe”

Neem Andrew Tate bijvoorbeeld, de man die de laatste jaren een enorm verouderde mening bij zich draagt als voorbeeld voor jongens. “Een depressie bestaat niet als je het negeert”. Dit zei Alex Mulder, een van

de Nederlandse Andrew Tate na-apers in een TikTok-filmpje. Deze gedachten uitdragen en het te weinig erkennen van de mentale gezondheid zorgt voor een maatschappelijke druk op jongens en mannen.

Die maatschappelijke druk kan uitgroeien tot een serieuze mentale ziekte, maar er iets aan doen gaat ook niet zomaar. Als een jongen/man zich er al overheen kan zetten dan komt de wachtlijst voor psychische hulp alweer kijken. Deze wachtlijst duurt volgens de wet tot 14 weken. Dus 14 weken nadat je eindelijk hulp zoekt, kun je pas hulp verwachten.

Al met al heeft onze samenleving een enorm probleem waar erkenning voor moet komen, de mentale gezondheid van mannen doet er toe. Dus laat dat dan ook merken!

— Jelle Groen (17)

DERDE PLEK

Eerste echte AI-film

Het is eindelijk gebeurd. The Last Screenwriter, de eerste film volledig geschreven door ChatGPT, staat online. Waar besloot de regisseur over te laten schrijven? De letterlijke vraag die hij deed was 'Write a plot for a film where a screenwriter realizes he is less good than AI'. Een misselijke grap, als je het mij vraagt.

ChatGPT schrijft vele malen sneller dan een echte auteur ooit zou kunnen. AI heeft een nieuwe tegenstelling in de samenleving blootgelegd. Kunstenaar en zakenman, kunstliefhebber en massaconsument. Waarom de grote filmstudio's zich verheugen op de revolutie van de computers is duidelijk. Het is geen geheim dat ook de culturele sector in de realiteit een commune aan geldprinters is.

Maar er zijn genoeg consumenten die zich ook verheugen op de komst van

AI-kunst. 'Je zou oneindig veel films kunnen kijken, precies zoals je ze wilt!' is het argument dat ik vaak hoor. Maar moet je dat wel willen? Door de jaren heen is er zo ongelofelijk veel kunst geproduceerd, er zal voor iedereen altijd genoeg voorraad zijn. Maar het moet altijd makkelijker, sneller. Een computer die eindeloos films schrijft die precies bij jou passen, is niets meer dan een filmische naald heroïne.

Pandora's doos is open, zeggen velen, maar dat is nog niet zo. Met hulp van de overheid, een disclaimer op elke AI-film of een afspraak met de schrijversbond is de schade te beperken. Eén ding is helaas wel uit de doos geglijpt. Hoe menselijk ook, er zal nu altijd, bij elk kunstwerk, ergens in iemands achterhoofd rondzwerfen: 'Is dit wel echt?'

— Rein Smith (16)

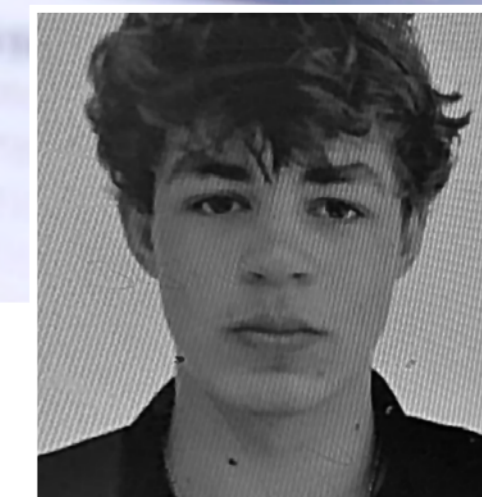

Foto: Jakub Porzycki / ANP

Wil je een goed advies en een hoge score op je cito? Ga er dan gewoon voor!

Foto: Dijk Hol / ANP, Dordrecht, Nederland, 14 mei 2024

• Sophie Visser (17) en Mila Laloli: ‘School staat op de eerste plaats’ zegt iedereen, maar ons sociale leven dan?’

School gaat altijd voor, maar wat gebeurt er met de rest?

„School staat op de eerste plaats’ zegt iedereen, maar ons sociale leven dan? Dat valt niet te combineren in dit schoolstelsel. Een bijbaantje, sporten, hobby’s en met vrienden afspreken zijn allemaal dingen die naast school cruciaal zijn voor je persoonlijke ontwikkeling. Als leerling weten wij goed dat het erg lastig is om dit te combineren met goede prestaties op school.

Buiten school nog uren schoolwerk en stress, waardoor je niet van het echte tienerleven kan genieten, zou eigenlijk niet moeten mogen. School kan af en toe meen naar huis, maar niet met de voorwaarde dat je buitenschoolse ontwikkeling wordt ontnomen. Een zes zonder stress of een zeven zonder leven zeggen we dan. Maar ook voor die zes is er nog veel te veel te doen thuis.

Zonder een sociaal leven of het onderhouden van mijn hobby’s komt er een zware monotone kutsfeer te hangen. Tuurlijk is kennis belangrijk om te hebben, dat snappen we wel. Maar we hebben ook ontspanning en vermaak nodig in ons ritme: sporten, hobby’s, bijbaantjes, of gewoon

gezellig met vrienden naar de stad. Naast de ontspanning hebben ze ook ander nut. Ze zorgen voor een sociaal netwerk, discipline, persoonlijke ontwikkeling, en bovendien een gezonde levensstijl. En als je alleen maar aan werk voor school zit? Dan heb je geen leven, zo noemen wij dat. Maar ja, school is de prioriteit. Soms moet je dan maar je fysieke en mentale gezondheid opofferen om een voldoende te halen, toch? Nee. Dat is ons antwoord. School van 9-16 uur zou genoeg moeten zijn. Maar daarna nog niet klaar zijn met school? Want al die stapels huiswerk en voorbereiding voor de volgende dag moeten ook nog gemaakt worden. Zeg maar dág tegen even vrije tijd. Niet even relaxen na school, of even ‘socializen’ met je vrienden op de sportclub. Die zit er niet in, want school staat op de eerste plaats.

Door dit schoolsysteem heb ik amper tijd. Amper tijd voor buitenschoolse activiteiten die ervoor zorgen dat ik straks na de middelbare genoeg voorbereid ben. Voorbereid genoeg om het grote mensenleven aan te kunnen.”

— Sophie Visser (17) en Mila Laloli (17)

niet gek om de leerling te bestraffen.

Ik heb tot nu toe vooral mijn focus op leerlingen gelegd, maar ik merk het gebrek aan respect ook in het alledaagse leven: mensen die haatvolle opmerkingen schreeuwen naar anderen, boos worden als niet alles precies naar wens is, en zelfs het idee dat minderheden anders behandeld kunnen worden. Licht het dan misschien toch aan de maatschappij waar wij in leven? We zijn ons niet meer bewust van de impact die ons gedrag heeft op de omgeving.

Wat is er nodig om het tij te keren en de omgeving weer een plek te maken waar

“Het is compleet waanzinnig dat leerlingen zulk onfatsoenlijk gedrag kunnen tonen en hier zo eenvoudig weg mee kunnen komen.”

iedereen zich gepast gedraagt? Het lijkt soms alsof ik tegen een muur praat, alsof de boodschap niet doorkomt. Toch hoop ik dat jij, als lezer, door mijn stuk wat beter nadenkt over je acties.

— Puck Schellekens (16)

Ik zit in groep 8, binnenkort start mijn eindtoets. Een toets waarvan mijn hele toekomst van afhangt. 11 jaar ben ik, nu al word ik in een hokje gepropt waar ik kennelijk qua denkniveau hoor. In groep 6 was mijn schooladvies MAVO/HAVO. Ik wilde graag een hoger advies en ben ik harder gaan werken op school, maar ook thuis. Mijn moeder schakelde een thuisjuf in, die mij hielp met de vakken die ik moeilijk vond. Begrijpend lezen was hét vak wat ik moeilijk vond. Mijn juf op

het verpestte. Ik wilde juist een hoge score halen zodat mijn advies omhoog ging en dat ik al een beetje voorbereid was op groep 8. Ik wist dat ik het kon dus ik ging ervoor: Ik ging op de gang zitten, ik las de tekst hardop voor en begreep hierdoor eindelijk de vragen. Wat mijn thuisjuf heeft geleerd, lukte hiervoor niet op de basisschool. Ik zit in een klas van 30 leerlingen en 1 juf, geen onderwijsassistent of stagiaire. Bij mij heeft 1 op 1 aandacht gewerkt, gelukkig heb ik vanaf groep 7 juf Lois op school die dat begrijpt en mij vaak 1 op 1 helpt en ondersteunt. Door haar is bijles niet meer nodig. Het schoolwerk gaat mij sinds groep 7 gemakkelijk af, er zijn meerdere kwartjes gevallen en ik haal hoge cijfers. Mijn advies in groep 7 is HAVO/VWO geworden en ik weet zeker dat het mij gaat lukken om ook in groep 8 dit advies te behalen. Ik geloof in mijzelf en dat is het allerbelangrijkste. Ook juf Lois en ouders hebben alle vertrouwen in mij en zijn mijn grootste supporters. Ik gun ieder kind 1 op 1 aandacht, zelfvertrouwen en als ik een tip mocht geven: Ga ervoor en word niet zenuwachtig voor een toets. Er doet je best en dat is het allerbelangrijkst!

— Mees Jansen (11)

school (juf Lois) zegt dat begrijpend lezen geen vak is, maar een term uit het onderwijs. Je moet volgens haar gewoon goed en lekker kunnen lezen. De thuisjuf heeft mij een aantal keer geholpen met de teksten begrijpen en wat ik dan met de vragen moest doen. Door mijn thuisjuf heb ik geleerd dat ik op de gang moest zitten, zodat ik het hardop kan lezen en niemand mij kan storen. In het midden van het jaar in groep 7 was de Cito-toets van begrijpend lezen. Ik was nerveus en bang dat ik

Het gebrek aan respect in de klas

Hou eens je bek, joh.” “Kanker homo.” Je zou het bijna niet geloven, maar dit zijn werkelijk opmerkingen die leerlingen uit mijn klas hebben gemaakt. De opmerkingen waren niet eens gericht naar mij of één van hun andere medeleerlingen, maar naar docenten die simpelweg hun werk probeerden te doen. Het gebrek aan respect in de klas wordt steeds duidelijker. Leerlingen negeren herhaaldelijk de schoolregels, houden geen rekening met elkaar en verstoren de lessen. Dit roept bij mij de vraag op: waar komt dit gedrag vandaan? Licht het aan de hedendaagse opvoeding? Beïnvloed de voortdurende blootstelling aan sociale media het gedrag van leerlingen? Speelt de toegenomen

stress en prestatiedruk onder leerlingen een rol? Het is lastig om één enkele oorzaak te benoemen, omdat er waarschijnlijk verschillende factoren zijn die samen bijdragen aan dit gebrek aan respect.

Wat me vooral opvalt is dat er vaak weinig consequenties lijken te zijn voor dergelijk gedrag. Het is compleet waanzinnig dat leerlingen zulk onfatsoenlijk gedrag kunnen tonen en hier zo eenvoudig weg mee kunnen komen. Waar zijn de grenzen? Om structuur en rust in de klas te creëren is het juist belangrijk dat leerlingen geconfronteerd worden met de consequenties van hun acties. Als de afgesproken regels op school niet nageleefd worden, dan is het

• Stella (14): ‘Je kan er ziek van worden, je longen verslechteren heel erg en het kost veel geld. Is dit het allemaal echt waard?’

Waarom vaperen onder minderjarigen een gevaarlijke trend is

Heb jij ook wel eens gehad dat je de wc in liep, en het daar naar een of andere gekke vape smaak rook? Nou ik wel, en ik vind het vervelend. Vape wordt steeds populairder, ook onder minderjarige. Dan adem je weer een hele gekke smaak rook in terwijl je alleen maar naar de wc wilt. Ik vind het maar raar.

Je raakt er ook snel verslaafd aan. Maar er is toch echt een rede dat je die dingen eigenlijk pas mag kopen vanaf 18 jaar. Het is heel slecht voor je. Je verprut je longen. Je krijgt allemaal ongezonde stoffen binnen zoals propyleenglycol, glycerol en aldehyde. En in de meeste vape’s zit nicotine, dus je kan ook nicotinevergiftiging krijgen. Als je te veel vaped krijg je veel nicotine binnen. Je kan ook misselijk en dui-

zelig worden, overgeven, flauwvallen, een epileptische aanval krijgen, in coma raken of in extreme gevallen zelfs doodgaan. De rook die je uitademt is ook schadelijk voor omstanders. Dus als je vaped. In de wc van school dan is het ook nog slecht voor je als je gewoon naar de wc wilt. Het is ook slecht voor je bankrekening. Je raakt snel verslaafd aan die dingen. Dus je koopt er ook veel. Daar raak je allemaal geld aan kwijt.

Kijk ik snap dat het leuk is om allemaal gekke smaken te roken. Maar je kan er ziek van worden, je longen verslechteren heel erg en het kost veel geld. Is dit het allemaal echt waard?

— Stella Witsel (14)

‘We gaan dit nooit gebruiken’

„We gaan dit toch nooit gebruiken later in het echt.’ Een zin die vaak is herhaald door veel van mijn medeleerlingen en leeftijdsgenoten. Een zwaar probleem van te weinig motivatie in de klas is makkelijk te spotten. Want laten we allemaal eerlijk zijn, je hebt niet veel aan geschiedenis, behalve als je later geschiedenis gaat studeren, om weer andere kinderen geschiedenis te leren. Dit is zeker niet bedoeld om vakken zoals geschiedenis in een kwaad daglicht te zetten, maar om mijn beeld van onderwijs duidelijk over te brengen: School gaat niet per se over de informatie die je leert, maar over leren om te leren. Je eindexamen halen is bewijs voor je verdere studie en/of werkgever dat jij weet hoe je informatie moet begrijpen, leren en daarna kan toepassen op een bepaald niveau. Maar de losse informatie die je leert, kan eigenlijk het ene oor in, en het andere oor weer uit nadat je erop bent getoetst. Hiermee maak ik mijn docenten niet heel

blij, maar dat is voor niet-stapel vakken de meest gebruikte en realistische optie.

Een goed voorbeeld hiervan is talen: Als jij vraagt aan je ouders, vrienden, iemand die al een tijdje klaar is met middelbare school, of ze nog op hetzelfde niveau hun gekozen vreemde taal kunnen spreken als op de middelbare, dan zal je meestal gebroken zinnen horen die elke Duitser, of Spanjaard, en zeker Fransman boos zal maken. Het gaat dus echt vooral over het testen van jouw intelligentie en/of werkhethiek op middelbare school. Want als ik later psycholoog ben, zal er niet meer worden gevraagd wat de formule van een lineair verband is, maar dan ben ik toch blij dat ik mijzelf hard genoeg heb gepusht om te leren dat het antwoord $y = ax + b$ is. Want dat is bewijs van mijn harde werk in mijn schooltijden.”

— Noah van Mosel (16)

Waar kan ik mijn docent te laat melden?

In de ochtend haasten omdat je niet te laat wil worden gemeld om vervolgens op school te komen om te zien dat je docent ook te laat is, dat is mij best vaak overkomen. Begrijp me niet verkeerd hoor, te laat komen kan gebeuren, maar als leerling irriterer ik me eraan dat wij ons altijd streng aan de regels moeten houden terwijl dit voor docenten lang niet altijd het geval is.

— Milou Houben (16)

Het is best lastig om zo goed mogelijk om te gaan met de regels als degene van wie je de regels opgelegd krijgt dat ook niet doet, iemand moet immers het goede voorbeeld geven. Wij leerlingen moeten een opdracht op tijd inleveren, anders zijn er consequenties, maar als een docent langer dan de afgesproken termijn over het nakijken van een toets doet zijn er echter geen consequenties. Als een docent te laat binnenkomt is er niks aan de hand, maar als wij te laat komen wordt dat in Magister gemeld met ‘s ochtends melden als gevolg. Docenten maken wel eens nakijkfouten, allemaal menselijk, maar als wij menselijke fouten maken op een toets, iets verkeerd intoetsen op je rekenmachine bijvoorbeeld, heeft dit natuurlijk weer gevolgen voor je cijfer, terwijl de nakijkfouten van de docent ook veel gevolgen voor ons zouden kunnen hebben. Feedback geven komt natuurlijk brutaal over, maar bij leerlingen ligt de frustratie uiteraard hoog. Los van het feit dat het frustrerend is, gaat het ook ten nadele van sommige dingen, als ik mijn toets cijfer te laat heb, kan ik rond de toetsweek niet uitrekenen wat voor cijfer ik moet halen, als ik bijvoorbeeld iets moet compenseren. Ook gaat het ten nadele van mijn cijfer als een docent een nakijkfout heeft gemaakt.

Kortom, ik ben het er niet mee eens dat docenten zich veel minder streng aan de regels moeten houden, en dat hier niet te-

genin kan worden gegaan. Ik irriteer me hieraan omdat we als leerlingen niet het goede voorbeeld gegeven worden en ook omdat het negatieve gevolgen hebben kan hebben voor een leerling. Er moeten voor docenten ook consequenties komen. Dus waar kan ik mijn docent te laat melden?

Later beginnen op scholen

Om half 9 al op school zijn en soms al om 8 uur. Wat doet dat met je brein?

Het is wetenschappelijk bewezen dat je, je veel minder goed kan concentreren als je vroeg moet beginnen. Het brein slaapt dan nog half, waardoor kan je veel minder dingen kan onthouden.

Dat heeft vele gevolgen voor je toekomst. Je kan bijvoorbeeld blijven zitten of een minder hoog niveau halen. Bovendien moeten sommige kinderen die ver weg wonen al om 6 uur op staan. Dan ben je meestal ook de hele dag moe.

Ik vind dat alle scholen rond 9 uur moeten beginnen, omdat het grote gevolgen kan hebben voor je concentratie en voor de toekomst. Ik hoop dat er iets mee gedaan wordt!

— Iris van der Goot (13)

Foto: Laurens van Putten / ANP, Den Haag, Nederland, 24 september 2024

• Klaas (17): 'Meneer Wilders, wat blijft er over als alles alleen nog maar minder is?'

Nederland, wie ben je?

Nederland? Wie ben je?

Ben ik niet Nederland?

Ik vraag u, wat is Nederland? Wie is Nederland? Zijn wij niet Nederland, meneer Wilders? Samen dansend zij aan zij in de stad op Koningsnacht, is dat niet Nederland? Zijn zij niet Nederland? Zij die concertzalen laten klinken, theaterzalen doen vullen. Waren zij dan niet Nederland, die verhalen en gedichten schreven voor iedereen om te horen en lezen. Waren zij

niet Nederland die de schilderijen maakte van meisjes met parels, van rechthoeken met strepen en de wonderlijkste nachten, schilderijen voor iedereen om te zien. Zijn zij niet Nederland?

Meneer Wilders? Waren wij dan niet Nederland, aan het juichen toen Sifan Hassan de marathon won? Meneer Wilders? Was dat allemaal nep? Was dat dan niet Nederland? Heb ik het allemaal verkeerd gezien?

Wat is Nederland dan wel, meneer Wilders? Angst voor de mensen die niet op u lijken? Angst voor kunst die doet nadenken? Angst voor diversiteit voor een toekomst waarin we groeien om wat ons Nederland maakt? Is dat het enige wat van ons overblijft? Angst? Meneer Wilders, wat blijft er over als alles alleen nog maar minder is?

— Klaas Beute (17)

Foto: Remco de Waal / ANP, Den Haag, Nederland, 9 oktober 2024

Faber zou het over een andere boeg kunnen gooien

Ik heb een oplossing voor de problemen van Marjolein Faber (Asiel en Migratie, PVV) met de 'asielstroom'. Faber probeert asielzoekers tegen te houden, maar wat als ze het eens van de andere kant bekijkt: waar ligt het grote probleem? Waar komen al die asielzoekers vandaan? Precies, van plekken waar het niet veilig is, plekken

met oorlog en geweld. Misschien moet Faber eens terugdenken aan de tijd dat ze op de middelbare school zat, waar vast wel eens een ruzie uitliep op een conflict. Zo'n conflict wordt meestal met betrokkenen en een mentor uitgepraat. Wat als Faber de mentor speelt en langsgaat bij Zelensky en Poetin om alles uit te praten? En ga

dan meteen ook maar even op bezoek bij Netanyahu en Abbas. Wanneer Faber dan die 'conflicten' heeft opgelost komen er veel minder vluchtelingen naar ons land. Natuurlijk stopt het niet helemaal, maar het is in elk geval iets. Waarschijnlijk denkt ze nu: 'Maar dat is toch niet mogelijk? En niet uitvoerbaar?' Maar ik denk dat dit plan realistischer is dan haar plan om een asielcrisis uit te roepen; denk maar eens aan vorig jaar, toen Ter Apel zo vol zat dat er mensen buiten op straat moesten slapen. Dat is toen opgelost zonder noodwet.

Gedeelde grond: op zoek naar een oplossing voor polarisatie

Er zijn op dit moment veel problemen in de samenleving, die we samen willen oplossen. Mensen willen elkaar overtuigen van hun standpunt door verschillende dingen te doen. Maar vaak worden de acties die mensen doen gevaarlijk. Het wordt dan niet alleen gevaarlijk voor de 'andere' kant, maar ook voor mensen die geen keuze maken. Wat is maatschappelijke polarisatie precies, en hoe kunnen we hier iets aan doen?

Maatschappelijke polarisatie is het steeds meer naar de uitersten gaan van een argument. De mensen aan beide kanten van het argument proberen meestal niet de andere kant te overtuigen, maar om de 'middengroep' over te halen. De mensen uit de 'middengroep' kunnen of willen vaak geen keuze maken. Maar door de steeds ergere dingen die er aan beide kanten over de andere kant worden gezegd, voelt deze groep zich vaak als of ze wel een keuze moeten maken. Dingen als sociale media vergroten dit effect. Deze verspreiding kan er voor zorgen dat

"We moeten er ook voor zorgen dat je andere meningen mag hebben en mag uitspreken."

er sneller keuzes worden gemaakt in een groep mensen, wat goed is, want als een keuze sneller gemaakt wordt, wordt het probleem sneller opgelost. Maar maatschappelijke polarisatie kan ook gevaarlijk worden. Door verspreiding van haat over de andere kant, kunnen mensen niet alleen verbaal agressief doen, maar ook fysiek. Het wordt dan gevaarlijk om je mening over een onderwerp te geven, daarom moeten we vaak iets doen aan maatschappelijke polarisatie.

De oplossing voor maatschappelijke polarisatie is in deze gevallen om samen te komen over de dingen waar we het allemaal mee eens zijn. We willen allemaal een doel bereiken, en de manier hoe we dat doen, is waar we op een beschaafde manier met elkaar over kunnen discussieren. We moeten er ook voor zorgen dat je andere meningen mag hebben en mag uitspreken. En dat geen keuze maken ook een optie is.

Dus hoewel maatschappelijke polarisatie in sommige gevallen erg belangrijk kan zijn, is het ook belangrijk om samen te komen als één groep en om op een respectvolle manier met elkaar om te gaan.

— Jesse Mulder (14)

Ook staan wij helemaal niet zo hoog in het rijtje met het aantal asielzoekers dat wij opvangen per inwoner. We staan op de twaalfde plaats, dat is onder het gemiddelde van Europa. Dus waarom nu een crisis uitroepen? Faber zegt: „Omdat mensen nu voelen dat er een crisis is.“ Maar als iedereen afgaat op zijn gevoel wordt het hier een zootje. Zoals Bontenbal (CDA) zegt: „Als iets juridisch mag betekent het niet dat het oké is.“

— Merel van der Wiel (13)

Jong maar zeker niet stemloos; kiesrecht vanaf 16

„Doodeng, ik word oud. 6 maanden tot ik een verzekering kies, legaal dansen in de club. 6 maanden, dan maak ik deel uit van onze samenleving. En ohja, ik mag stemmen; toebehoren tot die nodige verandering in Nederland. Wat maakt het dat ik pas vanaf 11 maart toch écht zo 'verstandig' ben mijzelf te mogen uiten in een stem? Mijn mening ligt immers al klaar.

Nederland wordt steeds grijzer, jongeren stemmen minder. Dit terwijl er wordt gestemd voor de toekomst van die stilgehouden jongere. Vanaf 16 mag je scooter rijden, werken (belasting betalen), en zou je moeten stemmen.

"...neem de mening van jongeren serieus."

Verantwoording wordt er gehouden over jou, als 16-jarige. Maatschappijleer leert hoe ons systeem werkt. En het onderwijs heeft je geleerd over democratie, politiek

en burgerschap. Politicologe De Lange vertelt dat je tussen 13-18 jaar een (politieke) mening vormt, echter is er weinig kans deze te laten horen. Zonde; eerder stemmen zorgt voor een grotere opkomst stemmenden, aldus De Lange, die hard nodig zijn.

Vergrijzing heeft een grote invloed op de richting die dit land in gaat: 50-plussers stemde VVD, ronduit de meeste jongeren stemmen links, en hun grootste zorgen liggen bij milieu, of woningnood. Schrikbarend, want jongeren gaan steeds minder vaak stemmen. Dit komt door te weinig kennis, of zin.

Vanaf 16 stemmen zorgt voor meer betrokkenheid en ontwikkeling. Wat anderen ook stimuleert hun saai schoolwerk aan de kant te leggen, en kritisch te zijn over de toekomst. Tuurlijk zitten jongeren niet te wachten op 'nog meer prut' om zich in te verdiepen, zoals welke partij, of wie van alle onbekende gezichten. Het kiesstelsel is complex, misschien lastig te begrijpen.

Dit is waar de overheid een rol speelt; of

Foto: Robin Utrecht / ANP, Ter Apel, 9 oktober 2024

• Julian (14): 'Misschien kunnen we er met elkaar voor zorgen dat niet iedereen negatief is, maar de asielzoekers juist helpen om zich weer fijn te voelen.'

Voor asielzoekers geen plek

Op het nieuws hoorde ik dat er veel asielzoekers waren in Ter Apel. Er was niet genoeg plek voor ze om binnen te kunnen slapen of te eten, dus ze moesten buiten blijven. Gelukkig was er goede hulp en zorg van Het Rode Kruis, die zorgde voor eten en veel dekens en voor andere zorg die ze nodig hadden. Het probleem is dat vluchtelingen uit hun vluchtland komen waar misschien oorlog was en een moeilijke reis hebben gemaakt, en daarna in Nederland zijn in de hoop voor een plekje en dan is het er niet. De mensen zijn blij dat ze eindelijk veilig zijn. Maar waarom kunnen er niet meer asielzoekers opgevangen worden, en waarom willen mensen ze niet in hun dorp hebben?

Ik vind dat er meer opvangplekken moeten komen voor asielzoekers, want zelf wonen we veilig en dat willen hun ook en er is plek genoeg om iets van opvang voor ze neer te zetten. Ik vind het onzin dat mensen ze niet in hun dorp willen hebben, want niet elke asielzoeker is een crimineel of is een slecht iemand. Als je uit een land bent gevlucht wil je graag veilig zijn en opgevangen worden en te eten krijgen, want op straat heb je niet zoveel, en er zijn ook kinderen en niet alleen volwassenen die hulp nodig hebben. Daarom is het belangrijk dat we als land wat ook heel rijk is, zorgen voor de mensen die niks meer hebben, geen huis, geen werk, misschien geen familie omdat ze al

"Ik vind dat er meer opvangplekken moeten komen voor asielzoekers, want zelf wonen we veilig en dat willen zij ook."

leen zijn gekomen, dat we hun dan helpen. Er staan genoeg hotels leeg of er is genoeg ruimte om tenten op te zetten zodat daar mensen veilig in kunnen wonen en slapen en de kinderen kunnen spelen met elkaar. Dus de vraag....kunnen we ervoor zorgen dat asielzoekers een plek krijgen als ze net gevlucht zijn? Zodat ze er niet nog een trauma bij krijgen en hun leven opnieuw kunnen starten in een veilige omgeving. Misschien kunnen we er met elkaar voor zorgen dat niet iedereen negatief is, maar de asielzoekers juist helpen om zich weer fijn te voelen.

— Julian van Drunen (14)

Foto: Kurt Desplenter / ANP / BELGA, Oostende, België, 13 oktober 2024

Verstopt achter een masker

Geachte leden van de Tweede Kamer, Graag wil ik reageren op het voorstel om gezichtsbedekkende kleding te verbieden tijdens demonstraties. Het recht om te demonstreren is een belangrijk deel van onze democratie, maar ik begrijp de zorgen over de veiligheid tijdens protesten. De vraag is nu hoe we dit recht kunnen beschermen, terwijl we tegelijkertijd zorgen voor de veiligheid van iedereen. In de afgelopen jaren hebben we steeds vaker demonstraties gezien waarbij dingen uit de hand liepen. Denk aan de boerenprotesten, waarbij snelwegen werden geblokkeerd, of de Israël-Palestina demonstraties, waar mensen met bedekte gezichten vernielingen aanrichtten. Dit soort acties zorgen ervoor dat de politie moeite heeft om de daders op te sporen, juist omdat ze hun gezicht kunnen verbergen. Hierdoor komen veel van hen weg met strafbare feiten, zoals vernieling en geweld richting anderen etc. wat natuurlijk niet normaal is en helemaal niet kan. Demonstreren is een recht, maar dat recht mag niet misbruikt worden om criminele activiteiten te plegen. Ik ben het daarom eens met het voorstel van Eerdmans en de SGP om gezichtsbedekkende kleding tijdens demonstraties te verbieden. Het maakt het makkelijker om overtreders op te sporen en hen verantwoordelijk te houden voor wat ze doen. Demonstreren moet altijd kunnen, maar als mensen zich achter maskers verschuilen en de wet overtreden, is het maar beter dat er maatregelen genomen worden voordat het helemaal uit de hand loopt.

De uitspraak "Als je je nek ergens voor wil uitsteken, dan moet je er ook voor staan," vind ik een goede samenvatting. Als je echt ergens in gelooft, zou je openlijk voor je standpunt moeten durven uitkomen, zonder je gezicht te verbergen. Dat zorgt voor eerlijkere en veiliger demonstraties zowel voor de protesteersers zelf als voor de politie. Al met al denk ik dat een verbod op gezichtsbedekking bij demonstraties een goede manier is om het recht om te protesteren te beschermen, terwijl we er ook voor zorgen dat criminele activiteiten niet meer ongestraft plaats zullen vinden.

Met vriendelijke groet,

— Max Wensveen (17)

OORLOG

“Een oorlog kan geen een land winnen. Er blijven alleen maar nare herinneringen over”

Er is heel veel oorlog in de wereld en er zijn ook heel veel oorlogen in de wereld geweest. Soms denk ik bij mezelf: wat als er een Derde Wereldoorlog komt? Ik wil niet dat mijn vader en broer weg moeten om te vechten voor Nederland. Er zijn al zoveel mensen omgekomen in oorlogen. Waarom zouden er nog meer onschuldige mensen moeten omkomen, omdat de baas van een land een ander land wil veroveren?

Kant kiezen

In oorlogen is een kant kiezen voor mij geen optie. Beide landen hebben hun geschiedenis en hun feiten en meningen. Hoe moet ik nou weten welk land gelijk heeft? Het internet zorgt er ook nog eens voor dat je nooit weet wie er de waarheid spreekt.

Als je niet in oorlog zit is het dus moeilijk om een kant te kiezen of te bedenken wie jij vindt dat er gelijk heeft – al helemaal door het internet.

Van dichtbij

Als ik als 13-jarige zie hoe oorlogen eraan toegegaan, maakt dat me wel bang en vind ik het super erg voor de onschuldige men-

sen en kinderen die zien hoe hun land helemaal verwoest wordt. Het idee dat je je familie ziet doodgaan in omstandigheden die geen een mens mee zou willen maken lijkt me zo vreselijk. Ik hoop dat ik een oorlog zelf nooit van dichtbij hoeft te zien. Hoe ver sommige mensen kunnen gaan om te krijgen wat ze willen, is gewoon onwerkelijk.

De mensen die in een oorlogsgebied zitten, weten zelf ook niet hoe het er eigenlijk aan toe gaat in het andere land. Hun media worden gecontroleerd door de baas van dat land. Ze weten dus zelf niet wat er eigenlijk gebeurt.

Nare herinneringen

Kinderen worden getraumatiseerd met de dingen die ze zien. Een oorlog kan geen een land winnen. Er blijven alleen maar nare herinneringen over. Ik probeer er zo weinig mogelijk over na te denken en van elke dag een mooie dag te maken. Ik moet blij zijn dat ik naar school mag en kan.

Dat moet ik vaker beseffen.

— Elena Fernández van Duijker (13)

Foto: Haitham Imad / ANP / EPA - Khan Younis, Palestina, 15 oktober 2024

Schuld

Sinds het begin van het Israëlisch-Palestijnse conflict horen we van alles in het nieuws. We weten niet welke Israëlische of Palestijnse kranten gebruikt zijn door Hamas of Netanyahu voor hun propaganda. Maar toch, sommige mensen hebben het lef en de arrogantie om een van beide partijen te legitimeren. Begrijp me niet verkeerd ik heb ook een mening over de oorlog maar ik zie het nut er niet van in om iedereen erover te vertellen of het op social media te zetten, vooral als mijn mening door de media wordt misleid. Het is duidelijk dat Netanyahu en Hamas proberen zoveel mogelijk mensen te overtuigen dat hun partij gelijk heeft, dat hun partij het recht heeft om hier te wonen, dat hun partij legitiem is. Spoiler: geen van beide partijen heeft het meest het recht om hier te wonen, geen van beide partijen is legitiem en geen van beide partijen heeft het recht om de andere te vermoorden.

“Je bent niet in Gaza of Israël, je was niet in Gaza of Israël en je weet niet wat in Gaza of Israel aan het gebeuren is.”

Het probleem van dit is dat de meeste mensen kiezen om een van beide partijen te legitimeren. Maar als je dit doet, kies je de andere partij schuldig te benoemen. Het gevolg van dit is de toename van antisemitische en islamofobe daden terwijl die mensen niets hebben te maken met de oorlog. Weet je wat, ik ga je iets vertellen, als geen van beide partijen legitiem is dan zijn ze beide... SCHULDIG!!! Ja, beide

Tegen de oorlogsregels

Ik schrijf deze brief naar aanleiding van de oorlog in Gaza. Ik ben het niet eens met de Israëlische regering. Israël heeft 94 procent van het beschikbare water in Gaza afgesloten voor hun propaganda. Maar toch, sommige mensen hebben het lef en de arrogantie om een van beide partijen te legitimeren. Begrijp me niet verkeerd ik heb ook een mening over de oorlog maar ik zie het nut er niet van in om iedereen erover te vertellen of het op social media te zetten, vooral als mijn mening door de media wordt misleid. Het is duidelijk dat Netanyahu en Hamas proberen zoveel mogelijk mensen te overtuigen dat hun partij gelijk heeft, dat hun partij het recht heeft om hier te wonen, dat hun partij legitiem is. Spoiler: geen van beide partijen heeft het meest het recht om hier te wonen, geen van beide partijen is legitiem en geen van beide partijen heeft het recht om de andere te vermoorden.

— Walid Ayyadi (16)

hebben gekozen om hun volk en hun land in gevaar te brengen. Ze hebben besloten om hen mee te sleuren in een broederoorlog. Dus STOP met een partij te legitimeren. Maar het allerbelangrijkste: je bent niet in Gaza of Israël, je was niet in Gaza of Israël en je weet niet wat in Gaza of Israël aan het gebeuren is. Al met al, als je kon stoppen met alles te geloven wat je leest of ziet op het internet, omdat je niet weet of de bron geverifieerd is en je niet weet of de krant of website wordt gebruikt als propagandamiddel. Probeer in de toekomst je kritische geest wat meer te gebruiken en haal je informatie uit betrouwbare bronnen.

— Mathias Lejeune (15)

ECONOMIE

We moeten contant geld afschaffen

In de afgelopen jaren gebruikten steeds minder mensen contant geld, en dat is niet zonder reden. Via een pinpas of telefoon betalen is veel makkelijker: het is veiliger en sneller. Toch zijn er nog steeds mensen die zich vasthouden aan de nostalgie van contant geld. Ik ga u nu een paar redenen geven waarom ze deze gewoonte moeten loslaten.

Contant geld is namelijk erg onhandig. Ten eerste heb je natuurlijk de veiligheid. Winkels kunnen makkelijk overvallen worden, en je portemonnee kan ook zo gezakken worden. Door volledig over te stappen op digitaal betalen, zullen deze problemen volledig verdwijnen.

Daarnaast is het beheren van contant geld erg duur. Banken moeten enorm dure kluisen maken en winkels zijn genooddaakt dure camera's op te hangen. Uiteindelijk worden deze dingen betaald door de consument! Ook moet de overheid altijd uitkijken voor vervalsing en is het nieuwe geld printen en vervoeren erg kostbaar.

Heb je ooit met Tikkie betaald? Zo ja, dan weet je hoe geweldig simpel en efficiënt het is om te doen. In een paar seconden stuur je een betaalverzoek en heb je je ver-

schuldigde geld gekregen. Ook kan je bij winkels snel je telefoon uit je zak halen, een betaalapp openen, en voilà, je hebt betaald. Je hoeft niet meer te kijken of je wel genoeg geld hebt terug gekregen.

Natuurlijk zijn er mensen die denken dat contant geld moet blijven bestaan. Zij denken dat het heel lastig wordt voor bijvoorbeeld ouderen om mee te gaan met het moderne betalen. De kans om gescammed te worden (die nu al vrij hoog is) zal onder ouderen alleen maar nog meer gaan stijgen.

Ik ben het er op zich mee eens dat we moeten oppassen met de 65 plussers, ik stel voor om gratis online voorlichting aan ouderen te geven. Dit kan bijvoorbeeld gegeven worden door banken of door de overheid. Het gevolg hiervan is dat de oudere bevolking meer van online betalen af weet en zo dus ook minder gescammed wordt.

Kortom, door contant geld af te schaffen, zorgen we voor een veiligere, makkelijkere en snellere betaalomgeving. Moge de moderne samenleving voortbestaan!

— Take Snijders (16)

Foto: Peter Hilz / ANP, Heerlen, Nederland, 5 oktober 2024

Shoppen met een slecht gevoel

Ik ben een tienermeisje, en vind het heerlijk om een dagje te shoppen met vriendinnen. Je zou zeggen dat dit geen kwaad kan. Maar toch kom ik met een slecht gevoel thuis. Ik weet namelijk hoe vervuilend de kledingindustrie is. Ik weet dat trendy merken zoals Zara en Pull&Bear kleding maken die een korte levensduur heeft. En ik weet dat deze fastfashion zorgt voor enorm veel schade aan de wereld. Maar waarom loop ik dan wel rond in een broek van de Zara en een trui van de Pull&Bear? Hier heb ik meerdere redenen voor. Want helaas is het niet zo simpel als een duurzame kledingwinkel binnenlopen en voortaan daar gaan shoppen. Allereerst is duurzame geproduceerde kleding duur. De productie van deze kleding kost meer geld. Dit zie je terug in de prijs. Ik als tiener krijg maandelijks een bedrag van mijn ouders om kleding van te kopen. Met dit bedrag kan ik het me simpelweg niet ver-

oorloven om duurdere en dus ook duurzame kleding te kopen. Bij de Pull&Bear kan je zo een trui krijgen voor 30 euro, waar de prijs van een duurzaam geproduceerde trui als snel oploopt tot boven de honderd euro. Dan loop ik nog tegen een ander probleem aan. Duurzame kleding is namelijk niet bepaald trendy. En laat het nu juist voor tieners zo belangrijk zijn om mee te doen aan de trends. Vaak heeft duurzame kleding een tijdloos design. Zo kan de kleding langer gedragen worden. Ook is het meestal op een oudere doelgroep gericht. Het is dus niet echt aantrekkelijk gemaakt voor tieners.

En daarom heb ik een dilemma. Ik weet hoe vervuilend fastfashion is en ik kan duurzame kleding kopen, maar dan doe ik niet mee aan de trends. Het zou al helpen als duurzame kleding aantrekkelijker en goedkoper zou zijn voor tieners. Want ook wij moeten een duurzame keuze hebben. Zodat ik weer thuis kom met een goed gevoel na een dagje shoppen.

— Emilie Koppen (15)

Foto: Marco Okhuizen / ANP, Soest, Nederland

Schoolkantine wordt ongezond economielokaal

Inflatie is een term waar we, helaas, niet meer omheen kunnen. Er wordt massaal geklaagd over hogere prijzen en krimpende producten. Maar veel mensen realiseren zich niet dat dit economisch zakkenrollen meer dan gemiddeld ook zijn weg vindt naar middelbare scholen in Nederland.

Jongeren worden steeds vaker geconfronteerd met duurdere lunchpauzes en zakgeld dat sneller opgaat. De prijsstijgingen zijn ook in de snackautomaten voelbaar. De stijgingen hebben niet alleen invloed op de portemonnee, maar ook op de gezondheid van de leerlingen.

Ook in de kantine op mijn school wordt dit probleem steeds groter bij de leerlingen. Neem bijvoorbeeld het welbekende witte broodje kroket. Voorheen kostte dit populaire broodje €2,30, maar steeg het afgelopen half jaar naar €3. Dit is een stijging van 30%. Voor een stel hongerige jongeren met een beperkt budget is dit een dikke uitgave. Bovendien is dit een stuk hoger dan de inflatie in Nederland, die dit jaar waarschijnlijk op 2,8% zal uitkomen. Dit geldt niet alleen voor de broodjes, maar ook voor de frisdranken en snoeprepen in de automaten. Een Mars of Snickers kost niet langer €0,80, maar €1. Dit is een stijging van 25%.

Zelf een lunch meenemen is geen favoriet idee onder middelbare scholieren. De aantrekkingskracht van een breed aanbod van heerlijke broodjes en wraps is veel groter dan een zelfgesmeerd broodje ham dat al een paar uur in de tas zit.

De schoolkantine wordt steeds meer een economielokaal. Wat ook heel opmerkelijk is, is dat de gezonde producten sneller in prijs stijgen dan de ongezonde producten. Waar een broodje kroket en een Mars dit jaar met 25%- 30% stegen, zijn een losse appel en banaan met 50% gestegen.

Hoelang houden scholen deze dure trend vol? Het zou fijn zijn als onderwijsinstellingen zich realiseren dat schoolkantinevoedsel niet zozeer een economische kwestie is, maar vooral een kwestie van gezondheid en welzijn. Kantinevoedsel wordt te duur (prijsstijgingen zijn hoger dan de gemiddelde inflatie) en de prijsverdeling stimuleert meer en meer een ongezonde manier van eten.

Laten we hopen dat in het vervolg het bewustzijn rondom gezonde voeding in scholen meer stijgt dan de prijzen van het voedsel.

— Anna Loeffen (16)

Cultuur met een prijskaartje

In een wereld waar je voor een musicalticket bijna een hypotheek moet afsluiten, kan het bezoek aan het Van Gogh museum straks net zo prijzig worden als een originele Van Gogh aan je muur! Ook al wordt in het nieuwe regeerakkoord niet expliciet de bezuiniging op kunst en cultuur genoemd, worden deze sectoren toch hard geraakt. Kabinet Schoof I heeft de btw op sport, media, boeken, cultuur en horeca verhoogd van 9% naar 21% en subsidies voor onderzoeken verkleind, in de hoop om meer geld over te houden voor andere doeleinden. Is het niet absurd om kunst, cultuur en wetenschap op te offeren voor een beetje meer geld? De btw wordt onder andere verhoogd op boeken, concerten, musicals, toneel-, cabaret- en dansvoorstellingen, sport-scholen en openbare musea. Maar vrees niet bioscopen, attractieparken en circussen blijven wel nog “goedkoop”. Deze hogere prijzen maken cultuur en kennis minder toegankelijk. De huidige prijzen zijn al problematisch voor een groot deel bewoners, nu strooien ze gewoon zout in de wond. Onderzoek wijst erop dat door de hogere btw minder mensen deze sectoren gaan benutten, waardoor cultuur een

luxeproduct dreigt te worden. Het inkomensverschil zal leiden tot vergrote ongelijkheid in educatie en culturele verrijking, met minder kansen voor intellectuele en creatieve ontwikkeling. De voornaamste reden voor de bezuinigingen is geld (maar wanneer is dat nou niet?). Het kabinet hoopt met de bezuinigingen 2,3 miljard euro erbij te verdienen, wat nog best gunstig zou klinken als het ook waar zou zijn. Maar er blijkt niet eens onderzoek te zijn gedaan naar de gevolgen van deze maatregel. Deskundigen voorspellen nu dat er juist negatieve effecten gaan optreden bij dit besluit. Zo kunnen boekenhandels failliet gaan doordat mensen minder boeken gaan kopen door de verhoogde prijzen. Laat de maatschappij niet lijden onder dit besluit. Kunst en cultuur zijn cruciaal, niet alleen economisch maar ook voor onze ontwikkeling. Deze sectoren zorgen voor een intellectuele en creatieve samenleving. Bovendien staat Nederland bekend om juist deze sectoren. De langste rijen staan immers voor het Van Gogh museum.

— Anika Hess (16)

Je kan wel zo gaan kletsen maar niet pesten!

Heel veel mensen worden gepest en dat is niet oké!

Op heel veel scholen wordt er gepest en daar zijn wij het niet mee eens.

Er wordt niet alleen op scholen gepest maar ook online bijvoorbeeld foto's/memes van anderen maken of gemene berichtjes sturen.

In de klas gaat het precies hetzelfde, er worden dingen over je gezegd die niet waar zijn. Meestal zijn degene die pesten van de buitenkant heel stoer en populair maar van binnen zijn ze bang. Niet iedereen is het er mee eens dat er gestopt moet worden met pesten, maar er zijn wel gren-

zen. Als je die grens over bent gegaan, dan kan het uit de hand lopen. En soms is het zo erg dat er mensen zijn die zelfmoord plegen.

Hoe wij er mee om zijn gegaan.

Ik (Yara) werd vroeger heel veel gepest ik kreeg namen zoals varken, Yara de para en nog veel meer. Ze gingen me ook pesten om mijn uiterlijk en mijn gezicht. Ik heb het gewoon genegeerd en uiteindelijk zijn ze gestopt. Op sommige dagen wilde ik ook niet naar school want ik wilde die pestkoppen niet in mijn ogen hebben, maar op andere dagen ging het ook heel

goed. Ik was blij, ik werd niet gepest en ik was met mijn beste vriendinnen. Uiteindelijk dacht ik van wat als ik andere kleding ga dragen en mijn haar anders doen. Ik heb dat niet gedaan en ben gewoon mezelf gebleven. Daar ben ik blij mee want nu zit ik op een andere school en ben ik mooi zoals ik ben. Ik heb veel vriendinnen en een hele leuke juf.

Ik (Isa) werd vroeger vaak gepest. Ze zeiden dat ik op een jongen leek omdat ik kort haar had, mensen zeiden tegen mij Isa de pisa. Ze zeiden dik kind en nog veel meer andere dingen. Ze gingen mij lopen

“Wat als ik andere kleding ga dragen en mijn haar anders doen? Ik heb dat niet gedaan en ben gewoon mezelf gebleven.”

uitschelden. Ze zeiden dat ik lelijk was en geen mooie kleding droeg. En dat ik niet bij mijn echte ouder kan wonen. Maar soms word ik nog steeds gepest dat ik lelijk ben of dat ik een pleegkind ben. Ik trek me er niks van aan, ik ben gewoon blij dat het wel minder is dan toen.

Wij zitten nu bij elkaar in de klas en zijn vriendinnen. In onze klas wordt er ook niet gepest en gaat het voor de rest goed in de klas. Dit was ons artikel over pesten, we hopen dat jullie er iets aan hadden en weten hoe het een beetje voelt om gepest te worden.

— Yara Janse (11)

Rare namen

Heb je zelf een rare naam? Dan weet je wat ik bedoel als ik zeg dat het niet altijd prettig is om zo'n naam te hebben. Soms word je gepest en zelfs soms nog erger. Hoe weten ouders dan of ze een originele naam aan hun kind kunnen geven? Wat zijn dan de grenzen van welke naam je wel kan geven aan je kind of niet?

Soms word je gepest vanwege je naam, maar soms ook niet. Om dat te voorkomen, kunnen ouders zich afvragen of ze zelf zo genoemd zouden willen worden. Ze kunnen ook nadenken of kinderen grapjes kunnen maken over die naam, zijn het dan kwetsbare grapjes of niet? Ja? Dan kan je maar liever je kind niet zo

noemen. Je kan je kind natuurlijk ook wel zo noemen en zien hoe het later gaat. Als je kind dan wordt gepest, kan je zijn naam gewoon laten veranderen bij het stadhuis. Als dat niet zo is, heeft je kind een mooie en unieke naam aan je te danken.

Als je bijvoorbeeld net als ik heet (Arkady), kun je moeite hebben met vrienden maken en kan je je buitengesloten voelen en depressief worden. In deze situatie moet je het absoluut met je ouders over hebben om bijvoorbeeld van naam te veranderen. Soms ben je bang dat mensen je dan als een zwak persoon zien, als je erover gaat praten. Als je er dan niet over praat, kan het een echt probleem worden

later: je wordt niet gerespecteerd, je hebt geen zelfvertrouwen...

Als ouders hun kind een naam geven, kunnen ze dus beter nadenken over de gevolgen en of de naam een goed idee is: is die naam niet erg serieus (Fokje)? Zoals ik net al zei, moet je het met je ouders over hebben als je een probleem met je naam hebt. Ik zou het een goed idee vinden om een website te maken die aan ouders zegt of één of andere naam goed zou zijn voor hun kind.

— Arkady Pechmeze (13)

Te links?

Het is zo gek dat mensen elkaar niet kunnen respecteren zoals ze zijn. “Een van mijn vrienden blijkt gay te zijn ik heb hem gelijk verwijderd op snap, straks wordt hij nog verliefd op mij, dat wil ik echt niet” zei een vriend tegen mij. En ik snap het gewoon echt totaal niet. Hoe erg is het dat iemand gay is. Het is niet alsof je kan kiezen dat je verliefd wil worden op meiden. Nog een voorbeeld, mijn klas is aan het praten en opeens roept iemand: Wie nu praat is gay. Dat vind ik altijd zo'n onzin. Eigenlijk zeg je zo indirect dat het raar of slecht is om op hetzelfde geslacht te vallen. Er zijn ook mensen die denken als iemand queer is, dat die persoon links is. Ten eerste is het een vooroordeel en ten tweede slaat het ook nergens op; je wordt gay geboren, waarom zou dat iets met links te maken moeten hebben. Misschien ben je wel heel rechts opgevoed maar ben je toch gay. Je wordt eigenlijk gelijk een soort van ingedeeld in vakjes, als je het over gender rechten hebt, ja dan ben je sowieso links. En datzelfde geldt voor het klimaat. Stel dat iemand zegt:” het is beter voor het klimaat om minder vlees te eten.” dan krijg je weer hetzelfde, die is links.

Ik merk dat heel veel mensen het raar vinden als je het hebt over dat er iets gedaan moet worden aan klimaatverandering, of als ik zeg dat ik vegetariër ben. Alsof dat iets slechts is! Willen ze er niet over nadenken omdat ze niet willen weten hoeveel dieren er lijden voor hun gehaktballetjes?

Tenslotte zou ik graag nog mensen adviseren om na te denken voor ze iets zeggen en kunnen we alsjeblieft niet discrimineren om waar mensen op vallen, dat mensen gay zijn of zich anders identificeren dan hun geslacht? Zodat we samen kunnen helpen om de wereld aardiger en mooier te maken. Doe gewoon aardig en eet vandaag in plaats van een steak een wortel, dat is toch veel gezonder.

— Morris Buunk (13)

Zijn gender reveal parties wel zo onschuldig als ze lijken?

Op school, op de werkvloer en in de media wordt er steeds meer aandacht besteed aan genderdiversiteit. Mensen van jong en oud voelen zich vrijer om zichzelf te zijn en zich te identificeren als het gender dat zij zich voelen. De Nederlandse tv-maker Raven van Dorst is bijvoorbeeld sinds 2021 uit de kast als non-binair. Vreemd genoeg zien we ook een ander fenomeen: ‘gender reveal parties’. Toekomstige ouders die het biologische geslacht van hun baby op een leuke en originele manier onthullen, met gebruik van ‘bijpassende’ kleuren. Wordt het niet eens tijd dat we, in de 21e eeuw, een einde maken aan deze roze en blauwe onzin?

Het is bizar dat je het geslachtsdeel van je kindje viert. Je weet namelijk nog niet hoe je kind zich identificeert. Dit kan alléén het kind zelf vertellen. Dat is nog een beetje te vroeg als de baby in de buik zit. Stel je voor, je krijgt een biologische dochter waar je een gender reveal party voor hebt gevierd. Op zijn achtste komt hij erachter

dat hij zich als een jongen voelt. Ik kan me voorstellen dat het dan pijnlijk is om foto's van de verkeerde gender reveal party terug te zien.

En maakt het uit wat voor gender je baby is? Uiteindelijk blijft het je eigen kind, waar je hoe dan ook voor moet zorgen. Echte ouderliefde maakt geen onderscheid tussen genders.

En het feit dat blauw nog steeds met een jongen wordt geassocieerd en roze met een meisje, is teleurstellend. Laten we eerlijk zijn: niet elke oma houdt bijvoorbeeld van breien. Niet elke jongen houdt van blauw en niet elk meisje houdt van roze. Mensen zijn niet te verdelen in hokjes.

We moeten stoppen met deze stereotypes en vooroordelen. Het is mooi als je jouw eigen dankbaarheid voor je baby viert, maar dat kan op een andere manier. Al dat gedoe over gender eromheen is onnodig.

— Frederique Hoogerwerf (15)

Als dit is hoe de kinderen van nu zijn, ben ik wel een beetje bezorgd over de toekomst

Gen Alpha', je moet deze twee woorden wel kennen. De nieuwste generatie die... Meestal verslaafd zijn aan hun ipads en telefoons. Ik zeg wel 'meestal', want ik snap dat niet alle kinderen uit de generatie zo zijn. Maar de meeste? Ja die zijn wel een beetje zoals ik net zei, verslaafd aan hun schermen.

Als je meer details wilt hebben over deze generatie, hier: Generatie alfa, meestal 'Gen Alpha' genoemd, is de nieuwste generatie kinderen die duurt van 2013 (Of 2010, Of 2011. Ja we hebben nog geen speciefiek jaartal) tot nu. De oudste zijn nu net pubers/tieners en de jongste zijn net geboren. De meeste 'Gen Alpha' kinderen hebben Millennial ouders (Geboren van 1980 tot 1996). Door hun reputatie van beeldscherm-verslaafd zijn noemen mensen hun ook soms 'Ipad kids'.

Ik heb ook zelf een Gen Alpha zus van negen, die ik wel anoniem ga houden. Ze is hoe je iemand van haar leeftijd wel zou verwachten, dus creatief, ze doet haar best op school en ja, ook best wel verslaafd aan haar telefoon. Wanneer ze de kans krijgt gaat ze meestal wel gelijk voor het beeldscherm en begint ze bijna gelijk aan doom-

scrollen op Youtube shorts. Ze is gelukkig wel wat kalmer dan wat je zou verwachten en ze doet ook soms creatieve dingen terwijl ze aan het scrollen is. Van wat ik heb ervaren zijn Gen Alpha kinderen ook minder erg in Nederland dan in bijvoorbeeld Amerika.

“Ik zeg niet dat dit de schuld is van de kinderen, die weten niet beter.”

Ik zeg niet dat dit de schuld is van de kinderen, die weten niet beter. Het is meer de schuld van de ouders, want die geven bewust de Ipad of telefoon aan hun kind als een digitale babysitter. Dus als dit elke dag gebeurt, dan worden ze natuurlijk verslaafd! We moeten ouders hierover laten weten zodat ze dit gaan vermijden. Dan worden de meeste mensen blijer en de kinderen worden beter opgevoed! Dit is nog steeds wel mijn mening, dus denk niet dat dit nu ook gelijk gaat gebeuren.

— Lana Wit (12)

Schermtijd van jonge kinderen

Ik wil het graag hebben over hoeveel schermtijd kinderen van onder de zes jaar hebben.

Er zijn ouders die te weinig tijd hebben. Dan is de telefoon (of andere elektronica) heel handig om kinderen zich (te laten) vermaken. Er zijn kinderen die de hele dag voor de televisie zitten.

Uit onderzoek blijkt dat 68% van de kinderen van nul tot en met zes jaar dagelijks televisie kijkt. Ze kijken gemiddeld honderd minuten per dag. 20% van de kinderen die een telefoon krijgt, is twee tot drie jaar oud. Je denkt misschien dat 20% van de 100% niet zoveel is, maar we hebben het hier dan wel over 20% van 2 miljard wereldwijd. Dat is veel.

Ik vind het heel erg dat schermtijd het enige is waar deze kinderen zich mee kunnen vermaken. Ik vind het een slecht idee om een kind van deze leeftijd een telefoon te geven. Het lijkt mij beter dat ouders die het druk hebben op zoek gaan naar alternatieven om hun kind te vermaken, zoals:

Foto: Richard Brocken / ANP

- Tekenen
- Duplo
- Luisterboeken

In plaats van ongezond voor de televisie te zitten, laat ze hun eigen verbeelding gebruiken. Ik hoop dat dit ouders inspireert om nieuwe dingen te bedenken om hun kinderen mee te vermaken.

— Emma Lagunas Post (11)

Fatbikes: wat is nou eigenlijk het probleem?

Foto: Anton Kappers / ANP, Leeuwarden, Nederland, 7 oktober 2024

Vorige week is er een wet online gekomen die misschien ergens komende tijd wordt ingevoerd: Vanaf veertien jaar en ouder mag je een fatbike en als je die dan hebt, moet je een helm dragen. Mijn vraag is echter: Welk probleem lost dit op en wat is ons probleem eigenlijk met al de fatbikes?

Ik persoonlijk heb geen probleem met de fatbikes, echter vind ik het wel bloedirritant als mensen, voornamelijk kinderen, door de straten gaan toeteren en schreeuwen. Verder begrijp ik wel dat het gevaar met zich meebrengt als die dingen tot wel 40 of 50 km/u worden opgevoerd. Tuurlijk snap ik dat dat niet hoort!

Er werd een tijdje geleden al bekendgemaakt dat er flinke boetes zouden komen op opgevoerde fatbikes, maar van die consequentie heb ik niet veel gemerkt. Ach ja, wat weet ik er nou van? Het is niet alsof de helft van mijn vrienden en vriendinnen een fatbike heeft of vaak rijdt.

Ik denk dat ons probleem meer is dat de fatbikes worden opgevoerd en dat sommige kinderen met fatbikes voor overlast zorgen. Daarentegen ga je ook niet alcohol verbieden als de meerderheid van overlast in de nacht wordt veroorzaakt door

alcoholisten. Ik probeer hiermee duidelijk te maken dat ik vind dat we met deze nieuwe regels en wetten niet het grootste probleem aanpakken.

Zouden er niet veel meer problemen rond de fatbikes worden aangepakt als de politie de overlast benadert en behandelt als overlast? Als ze de overlast aanpakken en tegengaan, in plaats van alle schuld op de fatbikes te gooien? Als de politie checkt op opgevoerde fatbikes zoals ze dat ook zo vaak doen bij scooters?

Waarom zouden we met de helmplicht voor fatbikes, maar niet voor elektrische fietsen, (vooral) kinderen demotiveren een fatbike te kopen? Die dingen zijn toch super praktisch? Ik dacht dat de overheid meer vervoer op basis van elektrische accu's wilde pushen.

Al met al moeten de juiste problemen worden aangepakt en niet naar een makkelijke oplossing worden gezocht. Wees nou eerlijk, die dingen zijn toch mega handig? Ik zou er zelf ook best wel eentje willen hoor!

— Rosalie Clee (16)

Blokkeren, bekladden en vastlijmen: 'Hebben ze dan niks beters te doen?'

Foto: Nico Garstman / ANP, Den Haag, Nederland, 14 september 2024

Klimaatactivisten wie kent ze niet. Ze lijmen zich vast, ze blokkeren wegen en bekladden schilderijen. Super irritant natuurlijk. Hebben ze dan niks beters te doen? Ik denk van wel laat mij het jullie uitleggen.

Wegenblokkeren

Super irritant iedereen moet omrijden en wat als daar een ambulance, politie of brandweer moet zijn. Misschien overlid er wel iemand omdat hun de weg heb-

ben geblokkeerd nou dat wil je toch niet op je geweten hebben? En als je omrijd verbrand je meer brandstof dus meer uitstoot en trouwens hoe zijn ze daar gekomen? Met de auto of met de bus. Want met de fiets is de snelweg niet te bereiken.

Bekladden en vastlijmen

Schilderijen bekladden waarom nou. Ik ben niet fan van kunst maar ik heb geleerd van mijn ouders dat ik moet

afblijven van spullen die niet van mij zijn. Nou volgens mij hebben ze geen opvoeding gehad. En de producten die ze gebruiken om te bekladden en te lijmen worden gemaakt met veel uitstoot en moet helemaal met een vrachtwagen of vliegtuig komen. Mijn conclusie is dat ze beter hun tijd in werk kunnen steken. En niet in protesteren.

— Vinz Kamphorst (14)

ZONNETJE IN HUIS?

Het was zover, deze zomer kwamen er zonnepanelen en warmtepomp in huis en daarbij een nieuwe hobby voor mijn vader; besparen, besparen, besparen. Ik heb zelf enthousiast meegeholpen met de

plaatsing van deze energieplaten en vond het in eerste instantie interessant om te zien hoe het allemaal te werk ging. Maar natuurlijk na een lekker zomerse zondag ging ik gerust met een op vernieuwde energie werkende ventilator slapen.

Nu is het anders, het wordt kouder. Mijn vader heeft nog steeds niet zijn hobby voor besparen opgegeven en er zijn zelfs een paar autistische trekjes bijgekomen. Minstens 20 keer per dag checkt hij zijn dierbare paneeltjes en kijkt hoe er altijd een is die net achterloopt, op dit moment paneel 1.0.3 met 1,21 kWh. Matig. Verder wordt het huis op een schema gezet, verwarming van 13:00 tot 19:00 op 17 graden, wasmachine alleen in de middag en de vaatwasser s 'nachts op een timer. Mijn moeder heeft het er maar al te moeilijk mee, te horen aan het geschreeuw en geruzie elke avond dat hij ook moet komen helpen als het te veel voor haar wordt zonder al die apparatuur, want die mogen natuurlijk niet aan in de avond. Tegelijk

begin ik zelf ook het irritant te vinden dat het enige plekje waar het warm genoeg is om te overleven mijn bed is.

Er zijn natuurlijk wel veel voordelen. Je bespaart op je energierekening, je huis is zuiniger en meer waard en het is beter voor het klimaat. Het is natuurlijk wel goed dat we met groene energie bezig zijn en dat we op ons energiegebruik letten, maar er is een grens. Net zoals wat ik nu bij biologie leer met tolerantiegrenzen; als de temperatuur te laag of te hoog gaat het diertje dood.

Op dit moment beginnen we dicht bij mijn tolerantiegrens te komen. Ik zou natuurlijk een extra trui aan kunnen doen maar dan is het toch altijd net irritant en die panelen waren ervoor zodat we een makkelijker leven zouden hebben. Ik merk daar nog niks van. Dit gaat een hele zware winter worden...

— Luteijn de Jongh (17)

Foto: Kim van Dam / ANP, Zaandam

De bruine onderzeeër

Het kwartet is compleet: naast de coronacrisis, de vluchtelingencrisis en de woningcrisis kunnen we de mestcrisis toevoegen aan het lijstje met crises sinds de start van dit decennium. Hoewel het op het eerste gezicht veel mensen aan de neus voorbijgaat, kan dit schijtsurplus drastische gevolgen hebben voor ons lage landje. In een poep en een scheet zal ons gemeentepils, dat nu al ver achterloopt op de Europese norm, niet meer te zuipen zijn en als we niet opletten zal ook onze flora naar de knoppen gaan.

Ondertussen zit Den Haag zoals gewoonlijk met de handen in het haar. Al jarenlang produceren Nederlandse boerenbedrijven buitensporig veel mest, veel meer dan Europees is toegestaan. Hiervoor zijn we in het verleden al op de vingers getikt, maar Nederland heeft in 2005 toch een uitzonderingspositie kunnen bemachtigen om naar de Europese norm toe te werken. Deze uitzondering duurt nu al twintig jaar, maar is er ook iets veranderd? Nee. Maar we hebben wel een mestoverschot van 10,5 miljard liter.

"Dit schijtsurplus kan drastische gevolgen hebben voor ons lage landje"

Hoe gaan we dat weg krijgen? Een aantal oplossingen van Den Haag reikte van het inhuren van een mestgezant om onze mest in het buitenland te promoten (en hopelijk te verkopen) tot het simpelweg in lege graansilo's stouwen van ons overschot. We lijken wel van de pot gerukt.

De vorige minister van landbouw, Piet Adema, pleitte voor het uitkopen van boerenbedrijven die dreigden te stoppen om zo de veestapel in te krimpen, maar dat idee werd door de plee gespoeld, om vervolgens door de volgende minister, Femke Wiersma, weer aangehaald te worden als plan B. Plan A? Uitsstel vragen bij de EU, om zo het probleem voor ons uit te schuiven, als een student die zijn huiswerk voor zich uitschuift tot de druk zijn rug breekt en hij in blinde paniek raakt. Het wordt dus de hoogste tijd dat de druk op dit probleem wordt opgevoerd. Deze onderzeeër vol stront moet zo snel mogelijk aan het licht worden gebracht. Anders zitten we binnenkort tot onze nek in de schijf.

— Niels Heikoop (17)

COLOFON

Uitgever
NDP Nieuwsmedia

Redactie
Luna Heijndael
Astrid Cornelisse

Eindredactie
Nicolette van Dijkum
Stefan Heijndael

Ontwerp
Ben Prins, ikbenprins

Vormgeving
Marijn ten Kroode,
Splendid Grafisch Ontwerp

Jury
Martijn Schoonenberg
Brecht Veenstra
Babah Tarawally
Peter Wierenga

Met dank aan
AD Haagsche Courant, Brabants
Dagblad, Dagblad van het Noorden,
Eindhoven's Dagblad, Het Financieel
Dagblad, Friesch Dagblad, NRC,
Nederlands Dagblad, De Stentor,
De Telegraaf, Trouw, Volkskrant.

*Nieuws in de Klas is het
onderwijsplatform van
NDP Nieuwsmedia.*

Nieuws in de klas
Het educatieplatform van NDP Nieuwsmedia